

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN

ATLASA

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN

ATLASA

I

Lexikoa

Intsektuak

Arrainak

Narrastiak

Txoriak

Piztiak

Zerua eta eguzkia

Eguraldia

Elurra eta hotza

EUSKALTZAINDIA

REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

2008

Eskaintza:

EHHA egitasmoaren buru izan zen Andolin Eguzkitzari

EHHA lagundu duten erakundeak:

- Hastapenetik, urtez urte EHHA egitasmoaren finantzatzea bereziki bere gain izan duten Hegoaldeko herri erakundeak: Eusko Jaurlaritza, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundiak, eta Nafarroako Gobernua.
- 1994az geroztik urte guztiez Euskaltzaindiaren gisa horretako egitasmoentzat bere laguntza eman duen Espainiako Hezkuntza eta Zientzia Ministerioa.
- Urte batean edo bestean proiektua lagundu duten Akitaniako Kontseilua, Europako Batasuneko Hedadura Guttiagoko Hizkuntzen Batzordea, Frantziako Irakaskintza eta Ikerkuntza Ministerioa, Europako Harremanetako Ministerioa, eta Baionako Euskal Ikerketa taldea (CNRS, Michel de Montaigne - Bordele 3ko Unibertsitatea eta Paueko eta Aturrialdeko Unibertsitatea - UPPA).

EHHAREN argitalpen honen babeslea:

- Euskadiko Kutxa

© Euskaltzaindia / Real Academia de la Lengua Vasca / Académie de la Langue Basque, 2008

Plaza Barria, 15. 48005 BILBO.

<http://www.euskaltzaindia.net>

E-maila: info@euskaltzaindia.net

I.S.B.N. (lan osoarena): 978-84-95438-44-7

I.S.B.N. (liburukiarena): 978-84-95438-45-4

Lege-gordailua: BI-3232-08

Inprimategia: mccgraphics-elkar

Diseinua: Koncepto, diseño y comunicación S.L.

DIALEKTOLOGIA batzordea
(2005-2008)

BURUA: Adolfo Arejita

ATLASGINTZA lantaldea

ARDURADUNAK:

Gotzon Aurrekoetxea
Xarles Videgain

KIDEAK:

Isaak Atutxa
Iñaki Camino
Ana María Echaide
Jose Mari Etxebarria
Izaskun Etxebeste
Jon Irigoras
Juan Antonio Letamendia
Juanxu Rekalde
Koro Seguro
Amaia Jauregizar
Gorka Intxaurre
Aitor Iglesias

EUSKALTZAINDIAREN ekimenez eta haren koordinaziopean sortu da obra kolektibo hau, eta EUSKALTZAINDIARI bakarrik dagozkio obra honen gaineko jabetza intelektualaren eskubideak, Jabetza Intelektualaren Legeari buruzko indarrean dagoen testu bateginak ezarri moduan.

EUSKALTZAINDIAK beren-beregi agerrazi nahi die bere esker ona argitalpen honetan parte hartu duten eta elkarrekin lanean aritu diren guztiei, horiek guztiak hurrenkera alfabetikoan aipatzen direla:

Arejita Oñarte-Etxebarria, Adolfo; Atutxa Etxebarria, Isaac; Aurrekoetxea Olabarri, Gotzon; Camino Lertxundi, Iñaki; Eguzkitza Bilbao, Andolin (+); Echaide Itarte, Ana María; Etxebarria Lejarra, Jose María; Etxebeste Zubizarreta, Izaskun; Haritschelhar Duhalde, Jean; Letamendia Pérez de San Román, Juan Antonio; Oyharçabal Bidegorri, Beñat; Seguro Azkonobieta, Koro eta Videgain Castet, Xarles.

Obra hau oso-osorik nahiz zati batez erreproduzitzeko, nahitaezkoa izango da aurretiaz EUSKALTZAINDIAK idatzizko baimena ematea.

Aurkezpen-hitzak

Zinez garrantzitsuak dira, hizkuntza ororen bilakaeran, dialektologia-ikerketak. Are garrantzitsuagoak, zer esanik ez, euskararen kasuan, euskalkiek gorpuztu eta norabidetu baitute, urte luzeetan zehar, euskal hizkuntzaren bilakaera eta ibilbidea. Horren jakitun izan da, hasiera-hasieratik, Euskaltzaindia, eta lan horri lotu zaio, gogo handiz, bere laurogeita hamar urteko historian.

Pausoak pauso, euskal dialektologiaren lanak behar zuen, ezbairik gabe, euskararen atlas linguistikoa osatzea. Horri ekin zion Euskaltzaindiak aspalditik, eta orain dator, guztion eskura, lehen ahalegin hura aintzat harturik, haren fruitu eta uzta, atlas horren lehenengo bi liburukitan mamitua.

Hats luzeko lan xehe eta zehatza aurkituko du liburuki hauen orrialdeetara hurreratzen denak, lanean ibili diren askoren ekarria. Baditu horrek atzean ordu askoren nekeak eta lorrak, on-gaitzak eta gorabeherak. Ezin bestelakorik izan, euskararen errealitatea esamolde, doinu eta soinu askotarikoa baita, oinarrizko batasunaren sustraian.

Errealitate hori bildu da, ikertu da, eta papereratu da, egungo atlas linguistiko duinek behar duten moduan. Ezin, beraz, aurrerantzean auzitan jarri, hau edo hura, zer non erabiltzen den eta zertarako, Euskal Herri osoa baitago horretan ordezkaturik.

Metodologia ez ezik, edukia bera ere da azpimarragarria, hor dugulako, lehen-lehenik, eta Louis Lucien Bonapartek egin zituen hasierako lanen ondoren, hainbat euskalariren eginahalen eta ametsen emaitza erabakigarri eta eredugarria.

Esan gabe doa horretarako bidea Euskaltzaindiak jarri badu ere, ezinean egongo zela Euskaltzaindia, beste askoren laguntzarik gabe. Eskerrik beroenak guztioi (zuzendari, arduradun, taldekide eta bestelakoei), eta, bereziki, Euskadiko Kutzari, berak ahalbidetu duelako, eroapen handiz, lan honen argitalpena.

ANDRES URRUTIA
euskaltzainburua